

1 Úvod

V uplynulých letech došlo k rozsáhlým změnám systému vzdělávání v České republice. Jedním z dlouhodobých strategických cílů byly inovace obsahu, metod, forem a vzdělávacích procesů, které vedly ke komplexní transformaci a modernizaci vzdělávání v České republice. Školský zákon platný od roku 2005 vymezil změny cílů, obsahu a organizace vzdělávání, které souhrnně nazýváme kurikulární reforma. V přechodovém období zákona byla založena nová soustava oborů vzdělání, celkem vzniklo ve 4 etapách 284 rámcových vzdělávacích programů pro jednotlivé obory a následně školy postupně vytvářely vlastní vzdělávací programy. V období přípravy a implementace nového systému v praxi byla přijata řada novel školských předpisů, které průběžně ovlivňovaly přípravu i tvorbu vzdělávacích programů.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podpořilo kurikulární reformu řadou opatření, která byla zacílena ve třech rovinách: přímé, motivační a metodické. Přímá podpora představovala finanční zabezpečení zvýšených nároků na rozsah vyučování formou navýšení povinné nebo disponibilní části vyučovacích hodin. Motivační podpora se vážala na snahu o udržení mezd a platů, případně navýšení nenárokových složek pro aktivní pedagogické pracovníky zapojené do procesu tvorby školních vzdělávacích programů. Významná část prostředků byla zaměřena na metodickou podporu, kde byly využívány především prostředky ESF v operačním programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Podle údajů MŠMT byla v období od roku 2004 do roku 2008 celková výše podpory asi 10,25 mld. Kč, z toho bylo 9,3 % ze zdrojů EU. V období od roku 2009 do roku 2011 bylo na podporu rozvoje v regionálním školství vynaloženo celkem 14,7 mld. Kč, z toho bylo z EU 51 %. Významnou motivační podporou inovacím v základních školách byl nový program „EU peníze školám“ se zjednodušenou administrací žádostí. Podle údajů MŠMT bylo touto formou rozděleno 1,4 mld. Kč v 91,7 % všech základních škol v ČR.

Zákon vymezil nově soustavu vzdělávacích programů a určil povinnost právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení realizovat vzdělávání v souladu se školským zákonem a závaznými rámcovými vzdělávacími programy (RVP). V základním vzdělávání je vzdělávací nabídka regulována dvěma národními rámci, a to obory „základní škola“ a „základní škola speciální“. V nižších stupních gymnázií a konzervatoří je dána povinnost vzdělávat v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (RVP ZV).

České školní inspekci je ve školském zákoně uloženo hodnotit školní vzdělávací programy (ŠVP) a jejich naplňování v souladu s RVP. Při hodnocení se Česká školní inspekce zaměřila na povinný obsah vzdělávání, organizační uspořádání, podmínky průběhu a ukončování základního vzdělávání, povinné zásady pro tvorbu ŠVP uvedené v RVP ZV, zajištění podmínek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a žáky nadané, na nezbytné materiální, personální a organizační podmínky podle požadavků školské legislativy a na podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví žáků. Ve zprávě jsou využity souhrnné poznatky za období 2007–2011 získané inspekční činností v základních školách. Zpráva je členěna do dvou hlavních oddílů.

V prvním oddílu se zpráva zaměřuje na ŠVP jako na klíčový nástroj k dosažení cílů kurikulární reformy na úrovni školy tak, jak byly vymezeny v přijatých státních školských politikách a Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2007. Česká školní inspekce hodnotila, jak ŠVP posílily pedagogickou autonomii a odpovědnost školy, jaké cíle si školy v ŠVP stanovily, jak se daří zajišťovat individuální